

Throughout the history the Ukrainian people had no other institution that would have a greater influence on the development of education, science and culture than Kyiv-Mohyla Academy. From the moment of its existence, and to this day, she was a powerful center of the formation of national identity, source of ideas of struggle for the Orthodox faith and Ukrainian independence. Thanks to the combination of European standards of education with the traditional Ukrainian culture, Kyiv-Mohyla Academy for centuries, actively forms the elite of Ukrainian scientists, teachers, theologians, philosophers, writers, statesmen.

Purpose. *The purpose of this article is to highlight the main aspects of the formation of the Kyiv-Mohyla Academy as a progressive synthesis of European and traditional Ukrainian education. Objectives of the study are to answer the following questions: what was the state of the Ukrainian education to the founding of the Academy? What are the major forces that led to its creation? How did this happen?*

Results. *Already in the early sixteenth century the Catholic clergy opens the parish school, where taught writing, reading, Latin language and arithmetic. To fight against the Catholic were Orthodox Ukrainians. One of the most important events of this period was the founding of the school, which called the Kiev-Mohyla Collegium, and later the Kiev-Mohyla Academy.*

Kyiv-Mohyla Academy was established on the basis of the Kyiv brotherhood school and Lavra school by Metropolitan Petro Mohyla in 1632. This educational and state leaders managed to turn the Academy in force, which was necessary to the people. Educated in European schools, he had the best international experience in the sphere of organization of the educational process. In the future, the Kyiv-Mohyla Academy to adopt on the experience of other countries.

Conclusion. *The association in the years 1631-1632 two Ukrainian educational center, the Lavra schools and the brotherhood schools – led to the creation of powerful educational institutions, where the Ukrainians could get an education without abandoning their culture, faith and beliefs. And the final receipt in 1701 the official title of the Academy only cemented the status of this institution of higher education.*

Key words: *Kyiv-Mohyla Academy, Lavra school, Petro Mohyla, the Kyiv brotherhood school.*

*Одержано редакцією 25.10.2017
Прийнято до публікації 30.11.2017*

УДК 94(477.53) «1840/1919»:355(045)

САФОНОВ Станіслав Олександрович,
аспірант кафедри історії України
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького,
e-mail: babak0976@gmail.com

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПОЛТАВСЬКОГО КАДЕТСЬКОГО КОРПУСУ

У статті розкрито процес створення та діяльності Полтавського кадетського корпусу, як інноваційного типу спеціального навчального закладу Російської імперії в Україні та пам'ятки архітектури XIX ст.

Ключові слова: *Полтава, військово-навчальний заклад, кадетський корпус, кадет, дворянство.*

Постановка проблеми. За умов, у яких знаходиться сьогодні Україна, питання підготовки до військової діяльності та патріотичного виховання молоді, надзвичайно важливе. Відродження інтересу суспільства до проблем вивчення історії військових навчальних закладів та аналіз історичного досвіду військової підготовки досить актуальні.

Перші кадетські корпуси були засновані з метою підготовки дворянських дітей до військової служби. В даний час кадетські корпуси функціонують і мають свою історію. В цих навчальних закладах формувалася специфічна система виховання. Кадети завжди вирізнялися високою професійною підготовкою та моральними якостями. Накопичений цими навчальними військовими закладами досвід виховання висококваліфікованих і добре освічених офіцерів не втрачає своєї пріоритетності.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження з цієї тематики в історіографії з'являються ще в дореволюційний період. Їх представлено працями з історії військової освіти В.Ф. Грекова, М.С. Лалаєва. Аналіз дореволюційних наукових праць з проблеми дослідження свідчить про те, що основна увага була зосереджена на історії створення конкретних військово-навчальних закладів, на звітах про святкування ювілейних дат кадетськими корпусами, про що дізнаємось з робіт І.Ф. Павловського, П.В. Петрова, М.А. Домонто-

вича, А.Д. Ромашкевича. Дослідження дореволюційного періоду носили переважно описовий характер.

На відміну від російських науковців, у працях сучасних українських дослідників увага приділяється діяльності кадетських корпусів на українських землях, які входили до складу Російської імперії. Проблема формування й розвитку кадетського корпусу не була об'єктом самостійного дослідження й не отримала системного відображення в історіографії. Окремі аспекти досліджень системи кадетської освіти представлено у сучасних публікаціях М.О. Балабая, О.В. Єфімової, Н. Кондель-Пермінової, А.П. Ткачука, Ю.Г. Корнійчука, Ю.М. Мачача, О.Л. Скрябіна, Ю.М. Пікуля та ін., в яких проблематика кадетських корпусів XIX - на початку XX ст. розглядається в українському контексті. В історіографії сучасного періоду спостерігається зростання інтересу науковців до Полтавського кадетського корпусу.

Метою нашої статті є розкриття процесу створення та діяльності Полтавського кадетського корпусу, як першого військового навчального закладу в Україні.

Виклад основного матеріалу. На українських землях, які перебували в складі Російської імперії, кадетські корпуси з'являються у 30-х рр. XIX ст. Їхнє відкриття було спричинене зростанням потреб армії у кваліфікованих офіцерських кадрах, а також урядовими планами регіонально розширити мережу військових навчальних закладів. Військове міністерство, створюючи кадетські корпуси в Україні давало можливість синам українського дворянства отримати військову освіту і тим самим забезпечити армійські частини, які дислокувалися на території українських губерній, надійним офіцерським складом, здатним підтримати існуючий лад. На увагу заслуговує вклад М.Г. Рєпніна в створенні Полтавського кадетського корпусу, який впродовж майже 19 років обіймав посаду малоросійського військового губернатора, зосереджуючи в своїх руках адміністративну, політичну та військову владу.

Малоросійське генерал-губернаторство як адміністративно-територіальна і політична одиниця Російської імперії було засноване в 1802 р. Виокремлення цього регіону з генерал-губернаторською формою правління здійснювалося для ліквідації відмінностей у соціальному устрої Лівобережної України та насадження там російської присутності. Його ліквідацією в 1865 р. центральний уряд засвідчив, що надалі ця територія управлятиметься на загальних підставах російської адміністративної системи.

Керівництво процесом інтеграції у складі імперії однієї з своїх провінцій, Малоросії, покладалося на генерал-губернатора, якому монарх делегував частину повноважень на одноосібне управління краєм. М.Г. Рєпнін був третім сановником, якому Олександр I доручив урядувати в цьому регіоні. Два перших - О.Б. Куракін (1802-1808 рр.) та Я.І. Лобанов-Ростовський (1808-1816 рр.) - були відкликани до Санкт-Петербурга [1, 79].

Народився М.Г. Рєпнін (Волконський) 28 січня 1778 р. в сім'ї князя Г.С. Волконського та Олександрі Миколаївни, дочки відомого фельд-маршала М.В. Рєпніна, значення якого в історії Російської держави високо оцінив Олександр I. Згідно з імператорським наказом у 1801 р. М.Г. Волконський отримав прізвище діда – Рєпнін. М.Г. Рєпнін здобув якісну військову освіту, що, звичайно, зумовила його швидке просування по службовій кар'єрі. Таке сходження спочатку відбулося завдяки авторитету його батька Г.С. Волконського та діда М.В. Рєпніна, а згодом завдяки й особистим якостям князя та прихильності до нього Олександра I.

22 липня 1816 р. генерал-ад'ютант та генерал від кавалерії М.Г. Рєпнін був призначений військовим губернатором Малоросії із званням управляючого цивільною частиною Полтавської та Чернігівської губерній. Новий правитель досить швидко почав перейматися потребами населення губернії, не виділяючи окремі стани, а піклуючись і про кріпосних селян, і про козаків, і про дворянство. На відміну від О.Б. Куракіна, М.Г. Рєпнін підтримував клопотання полтавського дворянства про зрівняння в правах малоросійських старшинських чинів із дворянськими рангами.

Неодноразово звертаючись із клопотаннями до уряду та імператора, військовий губернатор добре розумів особливості політичного та економічного життя ввірених територій та усвідомлював необхідність визнання прав українського шляхетства на державному рівні. Правове врегулювання статусу одного з найбільших прошарків населення органічно призвело б до вирішення як соціальних, так і економічних проблем. Герольдія почала працювати над вирішенням цієї проблеми, внаслідок чого частині українського шляхетства було надано дворянські права, а решта отримала певні економічні пільги [2, 86].

Для місцевого дворянства Лівобережної України питання мати власну друковану історію на 1820-ті роки стало надзвичайно важливим. Необхідно було довести, що малоросійська старшина має такі ж права на дворянство, а отже, і на чини, як і великоросійське. Щоб з'ясувати історичне підґрунтя таких домагань, М.Г. Репнін почав листуватися з місцевими шанувальниками старожитностей, зокрема з А.І. Чепною, який зібрав матеріали про малоросійську козацьку старшину і на прохання губернатора надав їх чиновнику канцелярії, майбутньому історику Д.М. Бантиш-Каменському, автору першої книги «История Малой России». Вважається, що М.Г. Репнін підготував текст одного з розділів, присвяченого Берестецькій битві 1651 р., книга була видана за кошти М.Г. Репніна.

Вклад М.Г. Репніна у створенні навчальних закладів на території Малоросійського генерал-губернаторства досить суттєвий. Провінційна Полтава не мала жодного учбового закладу, який давав би можливість отримати добру освіту. Тому відкриття в Полтаві Інституту шляхетних панянок, кадетського корпусу, училища чистописців, духовного училища, школи садівництва надавали можливість отримати освіту, а для юнаків – продовжити свою кар'єру на державній службі, що водночас сприяло органічному входженню представників колишньої Гетьманщини в систему російської держави.

Для залучення дворян Малоросії на військову службу полтавський військовий генерал-губернатор князь Микола Григорович Репнін-Волконський реалізував ідею заснування у Полтаві кадетського корпусу – навчального закладу для дворянських дітей. Саме такий заклад давав можливість місцевому дворянству здобувати освіту, без якої годі було сподіватися на просування по службі та одержання нових чинів. Для молодих шляхтичів це було надзвичайно важливо, бо ще з минулого століття українців як «не дворян» не приймали в російській шляхетській кадетській корпус. М. Г. Репнін власноручно написав правила для його вихованців. Він розумів, що освічені українці докладатимуть більше зусиль до розбудови Російської імперії. Відкриття корпусу сприяло зростанню авторитету М.Г. Репніна серед малоросійського дворянства [1, 83].

Управління М.Г. Репніна відродило і продовжило українську традицію щодо відновлення прав і привілеїв, зокрема, шляхетства і козаків. Зусилля генерал-губернатора дали певні результати – частина колишньої козацької старшини отримала спадкові дворянські права і змогла отримати державні посади. Хоч українська еліта й втратила політичне лідерство, вона залишилася носієм державницьких традицій, що мали безперечний вплив на збереження і формування національної свідомості [2, 87].

Згідно «Плану військового виховання» затвердженого Олександром I у 1805 р. передбачалося відкриття 10 губернських училищ. Кадетський корпус у Полтаві зобов'язаний своїм існуванням саме малоросійському генерал-губернатору князю Н.Г. Репніну, по його піклуванню Полтава попала в цей список. В 1829 р. Репнін вніс на розсуд дворянського зібрання питання про створення в Полтаві кадетського корпусу. Це запропоноване було підтримано. У 1829 р. полтавський військовий генерал-губернатор князь Микола Григорович Репнін-Волконський оголосив про намір імператора Миколи I запровадити в Полтаві кадетський корпус. Дворянство Полтавської, Харківської, Чернігівської та Катеринославської губерній, зарахованих до корпусу, мало вносити власні кошти на додаток до урядового фінансування. Саме в цей час у масштабах країни створювалася цілісна система устрою кадетських корпусів і управління ними [3, 118].

Увага до військового виховання була істотно посилена за царювання Миколи I. За тридцять років (1825–1855 рр.) чисельність кадетських корпусів, метою яких було «юному російському дворянству дати приличное званію воспитание в том направлении, как ему быть должно, дабы, укоренив в воспитанниках сих правила благочестия и чистой нравственности и, обучив их всему, что в предопределенном для них военном звании необходимо нужно, сделать их способными с пользой и честью служить Государю и благосостояние всей жизни основывать на непоколебимой приверженности к Престолу», зросла з 5 до 23. Для того, щоб малолітні дворяни могли виховуватися для військової служби поблизу родин, передбачалося відкриття десяти корпусів у різних містах імперії, в тому числі й у Полтаві. Полтавський корпус мав задовольняти потреби дворянства Лівобережної України у військовій освіті. Кадетський корпус у Полтаві став першим в Україні.

У праці полтавського історика Василя Бучневича «Записки о Полтаве и ее памятниках», перше видання якої було здійснене в 1882 р. описано заснування корпусу: «27 сентября 1829 г. бывшим тогда Малороссийским военным генерал-губернатором князем Н.

Г. Репниным объявлено было Высочайшее предположение об учреждении в Полтаве кадетского корпуса. Дворянство Полтавской, Харьковской, Черниговской и Екатеринославской губерний приняло единодушное участие в составлении пожертвований, которые обеспечили бы постройку зданий для корпуса и будущее его содержание. 8 июня 1834 г. отпущено было из государственного казначейства на первоначальные работы 300 тысяч руб. асс. Здание корпуса было заложено 27 июня 1835 г., в день Полтавской победы, а 5 января 1836 г. Император Николай I-й Высочайше повелел: «Корпус сей именовать Петровским - Полтавским» [4, 303]. За свідченням полтавського старожила М. Білухи-Кохановського, вибір місця розташування будівлі корпусу належить Миколі I: під час відвідин Полтави він запримітив ділянку Круглої площі, на якій стояв будиночок «з декорацією» - хатинка з розмальованими зовнішніми стінами. «Этот домик настоль врезался в память государя, что, при утверждении плана, государь повелел построить корпус там, где «дом с декорацией» [5, 79].

Заснування військових навчальних закладів відбувалося за рахунок коштів військового міністерства та матеріальної участі місцевого дворянства. У 1838 р. число пожертвувань складало 281368 крб. сріблом. Це дало змогу приступити до будівництва приміщення корпусу. Для контролю за спорудженням приміщення Полтавського кадетського корпусу було створено спеціальну комісію. Головний будинок Полтавського кадетського корпусу зведено у 1835-1840 рр. в стилі пізнього класицизму під керівництвом архітектора М. І. Бонч-Бруевича. Аналіз архітектурних споруд, зокрема церковної частини, а також глибоке вивчення військових об'єктів того періоду дозволяють із високим ступенем вірогідності вважати автором проекту будівлі Кадетського корпусу видатного архітектора В. П. Стасова (що опосередковано підтверджується документами із архіву головного архітектора Полтави Л.С. Вайнгорта) [6, 15].

Кадетський корпус є найбільшою будівлею серед восьми будинків архітектурного комплексу Круглої площі, на якій впродовж 1804-1811 рр. було зведено сім адміністративних будівель (з них п'ять - за зразковими проектами російського зодчого А. Захарова). Проекти видатного архітектора А. Захарова тільки у Полтаві були з'єднані у цілісне органічне містобудівне утворення, репрезентуючи унікальний, композиційно завершений архітектурний ансамбль доби губернського класицизму. Формування архітектурного ансамблю тривало впродовж 1805-1840 рр. також і за кошти відомого мецената Семена Кочубея, який багато зробив для підвищення добробуту городян. Отримавши довіру з боку дворян, започаткував низку меценатської допомоги: 60000 руб. – на облаштування дворянського училища, замість якого на ці кошти у 1840 р. було засновано Полтавський кадетський корпус [7, 236].

Головний корпус будівлі - це унікальний пам'ятник архітектури середини XIX ст., зразок пізнього ампіру з розвинутою композицією та розкішним декором, що було нехарактерним для кадетських корпусів того періоду. Карниз у бокових частинах корпусу – унікальне явище, характерне тільки для полтавського кадетського корпусу, такого більше ніде немає. Побудована в найкращих традиціях губернського класицизму, з висоти будівля нагадує букву «Г». Будинок кадетського корпусу складається з одного головного корпусу в три поверхи та двох великих у два поверхи флігелів для служительських рот. Фасад, довжина якого 132 метри, доповнений портиком на вісім колон, трикутний фронтон вінчає портик. До центрального входу ведуть сходи та два прямих пандуси, які розташовані обабіч, вздовж фасаду. Всього на першому поверсі 46 кімнат, де знаходилися квартири чиновників, лазарет і кухня. На другому - 14 кімнат для гренадерських, мушкетних та неранжированих рот. На останньому поверсі – 21 кімната для другої мушкетної роти та бібліотеки. Важливу роль у створенні суворого монументального образу відігравав контраст червоних цегляних стін і побілених деталей.

В 40-х роках XIX ст. тодішня Олександрівська площа вперше була засаджена екзотичними деревами - пірамідальними тополями, завезеними із - за кордону. Сад носив назву Олександрійського – відповідно до тієї епохи, його розробив відомий садово-парковий архітектор Олександр Куракін, офіційно парк був відкритий у 1909 р. на честь святкування 200-річчя Полтавської битви, а в 1842 р. згідно «височайшого повеління» Олександрівський сад передано Полтавському кадетському корпусу. Довгий час він перебував у володінні кадетського корпусу, тому його називали Корпусним [5, 85].

6 грудня 1840 р. відбулося відкриття корпусу із загальним числом 400 вихованців. Його першим директором призначили генерал-майора В.Ф. Св'ятловського, який у своїй діяльності спирався на нові для того часу гуманні виховні ідеї. У своїх спогадах про перших

вихованців Полтавського кадетського корпусу М.О. Домонтович підкреслював, що вони вигідно вирізнялися серед своїх ровесників з інших закладів подібного типу тим, що «виросли серед селянського привілля, з міцним здоров'ям, яке вони наслідували від своїх батьків, що зберегли в собі достатній запас сил стародавніх богатирів України... «Малоросійські дворяни, на відміну від великоруських, були менш знатними і тому прагнули до зміцнення і підтримки чинами і службовим становищем своїх дітей» [8, 122].

Цей заклад давав можливість місцевому дворянству здобувати освіту, без якої неможливо було просуватися по службі та отримувати нові чини. На навчання приймалися хлопці віком 10-18 років. Корпус мав 7 класів з однорічним курсом навчання й поділявся на 4 роти: гренадерську, дві мушкетерські та неранжовану. Такий поділ тривав до 1856 р., до закінчення Кримської війни. У 1865 р. корпус реорганізовано в гімназію, а в 1882 р. знову відновлено як кадетський корпус. Після подій 1917 р. він, як і всі кадетські корпуси Російської імперії, отримав назву гімназії військового відомства, а за часів правління гетьмана Скоропадського в 1918 р. знову став кадетським корпусом, але вже Української Держави [9, 352]. Полтавський кадетський корпус за часів Російської імперії був найстарішим та найпрестижнішим кадетським навчальним закладом на теренах сучасної України.

Висновки. Уряд Російської імперії приділяв значну увагу підготовці військових кадрів, що було пов'язано з постійними війнами та необхідністю укріплення обороноздатності. Відкриття кадетських корпусів в Україні було спричинене зростанням потреб армії у кваліфікованих офіцерських кадрах, а також урядовими планами регіонально розширити мережу військових навчальних закладів. Українське дворянство мало забезпечити армійські частини Російської імперії, дислоковані на території українських губерній, надійним офіцерським складом, підтримуючим царат. Полтавський кадетський корпус мав задовольняти потреби у військовій освіті дворянства Лівобережної України. Кадетський корпус у Полтаві зобов'язаний своїм існуванням саме малоросійському генерал-губернатору князю М.Г. Репніну, по піклуванню якого місто попало в список 10 губернських учбових закладів згідно «Плану військового виховання» затвердженого Олександром I у 1805 р. Такий заклад давав можливість місцевому дворянству здобувати освіту для подальшого просування по службі та одержання нових чинів. Полтавський кадетський корпус за часів Російської імперії був першим та найпрестижнішим кадетським навчальним закладом в Україні. Актуальним залишається інтерес до досвіду, накопиченого кадетським корпусом у сфері військово-патріотичного та духовно-морального виховання підрастаючого покоління.

Список використаної літератури

1. Шандра В. С. Генерал-губернаторства в Україні: XIX – початок XX століття / В. С. Шандра. – Київ: НАН України. Ін-т історії України, 2005. – 427 с.
2. Конопка Н. Спроби відновлення прав і привілеїв українського шляхетства малоросійським генерал-губернатором М. Г. Репніним-Волконським / Н. Конопка. // Наукові записки. Історичні науки. – 2002. – №2. – С. 79–88.
3. Махінко А. І. З історії кадетських корпусів в Україні / А. І. Махінко. // Сторінки історії. – 2013. – №35. – С. 117–126.
4. Бучневич В. Е. Записки о Полтаве и её памятниках / В. Е. Бучневич. – Полтава: Типо-литограф. Губ. правл., 1902. – 449 с.
5. Кондель-Пермінова Н. Майбуття пам'ятки архітектури: Трансформація будівлі кадетського корпусу в Полтаві / Н. Кондель-Пермінова. // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини. – 2013. – №9. – С. 79–96.
6. Сидоренко В. Д. Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини / В. Д. Сидоренко, А. О. Пучков, В. О. Тузов. – Київ: Фенікс, 2014. – 320 с.
7. Шевченко Л. Віхи розвитку полтавської садиби Семена Кочубея / Л. Шевченко // Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. - 2013. – №5. - С. 235-241.
8. Ткачук А. П. Кадетські корпуси на Україні: основні етапи діяльності / А. П. Ткачук // Військово-науковий вісник. - 2010. - № 14. - С. 120-130.
9. Коміренко Ю.А. Моральне виховання в кадетських корпусах Наддніпрянської України другої половини XIX – початку XX ст. у контексті формування військової педагогіки як нової науково-практичної галузі / Ю. А. Коміренко // Педагогічний дискурс. – 2013. №15. - С. 349–355.
10. Домонтович М. А. Полтавский кадетский корпус в первые годы его существования / М. А. Домонтович // Исторический вестник. – 1890. – №11. – С. 444–476.

References

1. Shandra, V. S. (2005). *Governor General in Ukraine: XIX – the beginning of XX century*. Kyiv: Institute of History of Ukraine (in Ukr)
2. Konopka, N. (2002). Attempts to restore the rights and privileges of Ukrainian nobility by the Malorosiys Governor-General M. H. Repnin-Volkonsky. *Naukovi zapysky. Istorychni nauky (Scientific notes. Historical*

- sciences), 2, 79-88, Kyiv (in Ukr)
3. Makhin'ko, A. I. (2013). From the History of Cadet Corps in Ukraine. *Storinky istoriyi (History pages)*. 35, 117-126, Kyiv (in Ukr)
 4. Buchnevich, V. E. (1902). *Notes on Poltava and its monuments*. Poltava: Topographic government (in Ukr)
 5. Condel-Perminova, N. (2013). Future of architectural monuments: Transformation of the building of the cadet corps in Poltava. *Suchasni problemy doslidzhennya, restavratsiyi ta zberezhenntya kulturnoyi spadshchyny (Modern problems of research, restoration and preservation of cultural heritage)*, 9, 79-96, Kyiv (in Ukr)
 6. Sidorenko, V. D., Puchkov, A. O., Tuzov V. O. (2014). *Modern problems of research, restoration and preservation of cultural heritage*. Kyiv: Phoenix (in Ukr)
 7. Shevchenko, L. (2013). The Milestones of the Development of the Poltava Manor Semen Kochubey. *Aktualni problemy mystetskoyi praktyky i mystetstvoznavchoyi nauky (Actual Problems of Art Practice and Art Study Scienc)*, 5, 235-241 (in Ukr)
 8. Tkachuk, A. P. (2010). Cadet Corps in Ukraine: Main Stages of Activity. *Viyskovo-naukovyy visnyk (Military Scientific Bulletin)*, 14, 120-130 (in Ukr)
 9. Komerenko, Y. A. (2013). Moral education in the cadet buildings of the Dnieper Ukraine of the second half of the nineteenth and early twentieth centuries in the context of the formation of military pedagogy as a new scientific and practical branch. *Pedahohichnyy dyskurs (Pedagogical discourse)*, 15, 349-355 (in Ukr)
 10. Domontovich, M. A. (1890) Poltava Cadet Corps in the First Years Existence. *Istoricheskiy vestnik (Historical source)*, 11, 444-476 (in Ukr)

SAFONOV Stanislav, PhD student Department of History of Ukraine, Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
e-mail: babak0976@gmail.com

THE HISTORY OF THE FORMATION OF THE POLTAVA CADET CORPS

Abstract. Introduction. *Revival of the interest of society in the problem of studying the history of military educational institutions and analysis of historical experience of military training.*

Purpose. *The disclosure of the creation of the Poltava Cadet Corps as the first military educational institution in Ukraine.*

Results. *Cadet corps in Ukraine appear in the 1930's. Their discovery was caused by the growing needs of the army in skilled officers as well as by government plans to expand the network of military educational institutions regionally. To attract the nobles of Malorosia to military service Poltava military general governor Repnin realized the idea of founding a cadet corps-educational institution for noble children in Poltava. The corps was opened on December 6, 1840. The building of the building was built in the best traditions of provincial classicism. This institution gave the local nobility the opportunity to acquire education, without which it was impossible to move in the service and receive new ranks.*

Conclusions. *The Russian Empire paid considerable attention to the training of military personnel, which was associated with constant wars and the need to strengthen the defense capability. Poltava Cadet Corps during the Russian Empire was the first and most prestigious cadet school in Ukraine. An interesting interest remains in the experience gained by the Cadet Corps in the field of military-patriotic and spiritual and moral education of youth.*

Key words: *Poltava, military educational institution, cadet corps, cadet, nobility.*

Одержано редакцією 7.11.2017
Прийнято до публікації 30.11.2017

УДК 930.1/2:378(477)

ЛЕВИЦЬКА Надія Миколаївна,
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін
Національного університету харчових
технологій, e-mail: nadejda_ist@ukr.net,
БЕРЕГОВИЙ Сергій Ігоревич,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін
Національного університету харчових
технологій, e-mail: sergberegovoi@ukr.net

ВИКЛАДАЧІ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ – ЖЕРТВИ РЕПРЕСІЙ 30-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

На основі державних та університетського архівів, спогадів ветеранів НУХТ систематизовано матеріал про викладачів та керівників університету, що стояли біля його витоків (1920–1930 рр.) та зазнали репресій в роки сталінського терору. Біографії та трагічні долі профе-